

Ignasi Cebrian

Animals marins a Manresa

Us presento quatre organismes, animals, ben estranys. Actualment seria difícil trobar-los a Manresa. Sobretot, perquè vivien en climes tropicals i eren organismes marins. Els podem trobar vius a milions de quilòmetres de distància de la nostra ciutat, als esculls tropicals, per exemple a la gran barrera d'esculls coral·lins del Pacífic i a d'altres mars tropicals del planeta. No sé si us ho podreu imaginar, però, al Bages, fa uns 40 milions d'anys hi havia una zona d'esculls tropicals! Amb una fauna submarina desconeguda, de la qual ara trobem les formes fòssils. Són quatre grups d'animals que pertanyen a famílies amb noms una mica estranys per al profà: briozous, cnidaris, equinoderms i mol·luscs.

Els primers són els menys populars. Els briozous són animals que s'assemblen a molses. Ara n'hi ha de vius, més o menys unes 4.000 espècies, i algunes són marines i altres d'aigua dolça. La majoria viuen formant grans colònies de petits membres microscòpics de 0,5 mil·límetres de longitud. A Manresa, en tenim exemplars fòssils amb noms tan estranys com el de *Reteporacellulosa*. És colonial i té aspecte de fina tela molt ben teixida on cada encreuament de trama i ordit representaria un menut organisme.

El segon grup ja és molt més famós. Són els cnidaris, anomenats vulgarment pòlips i meduses. Poden formar enormes colònies que fabriquen una carcassa de carbonat de calci. Tothom els anomena coralls marins. Quan són vius, cada individu de la colònia (pòlip) té aspecte de petita flor amb multitud de pètals, de tentacles. També poden viure com a individus solitaris, prenent formes de bolets o de calzes aixafats. En tots, siguin colonials o solitaris, quan fossilitzen o moren, l'esquelet es transforma en una petita peça de joieria.

No sé si heu provat algun cop de menjar espardenyes, un pla exquisit i car, típic de la costa Brava. No són res més que gònades d'ericons de mar o garotes, prou conegudes per tots nosaltres. Aquests animals són anomenats pels zoòlegs equinoderms. Acostumaven a viure sobre les roques o enterrats als fons marins sorrencs o fangosos dels mars tropicals. Quan són vius són una bola punxent i perillosa. Quan moren o fossilitzen perden les punxes i deixen un esquelet quasi esfèric, o a vegades oval, fet de petites peces, com si fos un trencaclosques o un mosaic.

A dalt, un exemplar de petxina fòssil de l'espècie *Chlamys subtripartitus* (mida aproximada 2 centímetres d'alçada). A sota, tres exemplars de fòssils de cargol del gènere *Trochus* (mida aproximada d'1,5 centímetres d'alçada)

Finalment, el quart grup d'animals misteriosos és el dels mol·luscs. Ostres, petxines, cargols... Animals no tan desconeguts, ja que és habitual veure'ls a la cassola o a la sorra de la platja. També en tenim de fòssils: petxines petites semblants a les de pelegrí (*Chlamys subtripartitus*), ostres amorfes, ostres punxents o cargols amb formes escatològiques (*Trochussp*).

Tota aquesta fauna marina fòssil la podem trobar al Malbalç, al sud de Manresa, just al costat del Parc Ambiental. Però és recomanable, per no ser titllats d'espoliadors del patrimoni geològic bagenc, anar al Museu Valentí Masachs, on podreu observar-los amb l'atenció deguda i reconèixer-los pels seus noms científics.